

614.25
513

Nicolae SADOVEI

DREPT MEDICAL

Volumul I

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI MEDICAL

CHIȘINĂU 2020

614.25
S 13

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Centrul Interuniversitar de Drept Medical

Nicolae SADOVEI

DREPT MEDICAL

Volumul I

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI MEDICAL

763564

CHISINĂU
Universitatea de Stat de
Medicină și Farmacie
"Nicolae Testemițanu"
Biblioteca Științifică Medicală

SL.3

CUPRINS

Argument	9
Capitolul I. OBIECTUL, METODA ȘI SISTEMUL DREPTULUI MEDICAL	
1.1. Considerații introductive privind dreptul medical.....	11
1.1.1. Generalități	11
1.1.2. Drept, medicină și sănătate: conexiuni	12
1.1.3. Dreptul medical în contextul socializării statului	16
1.2. Obiectul de reglementare și definiția dreptului medical	17
1.2.1. Problematika calificării raporturilor sociale supuse reglementărilor în materie de drept medical	17
1.2.2. Definiții	20
1.3. Metoda de reglementare a dreptului medical.....	22
1.3.1. Definiția metodei de reglementare a dreptului medical.....	22
1.3.2. Reglementarea preponderent centralizată a raporturilor juridice medicale	24
1.3.3. Îmbinarea normelor imperative, dispozitive și negociabile (contractuale) în cadrul reglementării raporturilor juridice medicale	25
1.3.4. Îmbinarea caracterului convențional (contractual) și normativ de apariție a raporturilor juridice medicale	25
1.3.5. Poziția de egalitate juridică a beneficiarului de servicii de sănătate (pacientului) și a prestatorului serviciilor respective în cadrul raporturilor juridice medicale.....	25
1.3.6. Coexistența elementelor personal nepatrimoniale și patrimoniale în cadrul raporturilor juridice medicale	26
1.3.7. Utilizarea frecventă a normelor deontologice, bioetice și de etică medicală în cadrul dreptului medical	26
1.4. Sistemul dreptului medical.....	27
1.4.1. Aspecte de abordare a sistemului dreptului medical	27
1.4.2. Sistemul dreptului medical în calitate de ramură complexă a sistemului dreptului național.....	27
1.4.3. Sistemul dreptului medical în calitate de disciplină de studiu.....	28
1.4.4. Sistemul dreptului medical în calitate de știință juridică.....	29
1.5. Interferența dreptului medical cu alte ramuri de drept.....	29
1.5.1. Generalități	29
1.5.2. Interferența dreptului medical cu dreptul constituțional.....	30
1.5.3. Interferența dreptului medical cu dreptul civil	30
1.5.4. Interferența dreptului medical cu dreptul securității sociale	31
1.5.5. Interferența dreptului medical cu dreptul administrativ	32
1.5.6. Interferența dreptului medical cu dreptul penal.....	33
1.5.7. Interferența dreptului medical cu dreptul procesual civil și cu dreptul procesual penal.....	33

1.6. Dreptul medical și dreptul sănătății: diferențe și interferențe	34
1.6.1. Generalități	34
1.6.2. Autonomia dreptului medical	35
1.7. Interferența dreptului medical cu etica medicală și cu bioetica	36
1.7.1. Generalități	36
1.7.2. Interferența dreptului medical cu etica medicală.....	36
1.7.3. Interferența dreptului medical cu bioetica	38

Capitolul II. FUNCȚIILE ȘI PRINCIPIILE DREPTULUI MEDICAL

2.1. Importanța funcțiilor și a principiilor dreptului medical	39
2.1.1. Noțiunea și importanța funcțiilor dreptului medical.....	39
2.1.2. Noțiunea și importanța principiilor dreptului medical	40
2.2. Funcțiile dreptului medical	41
2.2.1. Funcția de reglementare a relațiilor sociale în domeniul dreptului persoanei fizice la ocrotirea sănătății.....	42
2.2.2. Funcția de apărare a relațiilor sociale în domeniul dreptului persoanei fizice la ocrotirea sănătății	43
2.2.3. Funcția de organizare a relațiilor sociale în domeniul dreptului persoanei fizice la ocrotirea sănătății.....	43
2.2.4. Funcția educativă a dreptului medical	44
2.2.5. Funcția de protejare a beneficiarilor de servicii de sănătate în raporturile acestora cu prestatorii de servicii	44
2.3. Principiile dreptului medical	45
2.3.1. Generalități	45
2.3.2. Principiul garantării dreptului persoanei fizice la ocrotirea sănătății	46
2.3.3. Principiul legalității actului medical.....	49
2.3.4. Principiul „second opinion”	50
2.3.5. Principiul dreptului persoanei fizice la autodeterminare individuală	52
2.3.6. Principiul inviolabilității, indisponibilității și intangibilității corpului uman	53

Capitolul III. IZVOARELE DREPTULUI MEDICAL

3.1. Noțiunea, sistematizarea și trăsăturile caracteristice ale izvoarelor dreptului medical	55
3.1.1. Noțiunea izvoarelor dreptului medical	55
3.1.2. Sistematizarea izvoarelor dreptului medical.....	56
3.1.3. Trăsăturile caracteristice ale izvoarelor dreptului medical	57
3.2. Izvoarele naționale ale dreptului medical	62
3.2.1. Legea în calitate de izvor al dreptului medical.....	62
3.2.2. Actele Guvernului în calitate de izvoare ale dreptului medical.....	74
3.2.3. Actele Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și actele altor autorități din domeniul ocrotirii sănătății în calitate de izvoare ale dreptului medical.....	78

3.2.4. Standardele medicale de diagnostic și tratament, protocoalele clinice naționale și protocoalele clinice instituționale în calitate de izvoare ale dreptului medical.....	83
3.3. Izvoarele internaționale ale dreptului medical.....	91
3.3.1. Generalități	91
3.3.2. Izvoarele internaționale generale.....	92
3.3.3. Convențiile internaționale speciale adoptate de Organizația Națiunilor Unite	98
3.3.4. Actele Organizației Mondiale a Sănătății	100
3.3.5. Actele Consiliului Europei.....	102
3.3.6. Actele Comunității Statelor Independente	105
3.3.7. Regimul juridic al actelor normative ale Uniunii Europene	106
3.3.8. Actele Asociației Medicale Mondiale.....	109
3.4. Locul și rolul jurisprudenței în cadrul sistemului izvoarelor dreptului medical	111
3.4.1. Generalități	111
3.4.2. Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova	111
3.4.3. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție	112
3.4.4. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.	113

Capitolul IV. SUBIECȚII DREPTULUI MEDICAL

4.1. Noțiunea, statutul juridic și clasificarea subiecților dreptului medical	116
4.1.1. Noțiunea de subiecți ai dreptului medical	116
4.1.2. Statutul juridic al subiecților dreptului medical	117
4.1.3. Statutul juridic general și statutul juridic special al subiecților dreptului medical.....	120
4.1.4. Clasificarea subiecților dreptului medical	120
4.2. Beneficiarul de servicii de sănătate	122
4.2.1. Generalități.	122
4.2.2. Statutul juridic al beneficiarului de servicii de sănătate cu capacitate juridică medicală deplină	126
4.2.3. Statutul juridic al beneficiarului de servicii de sănătate minor cu capacitate juridică medicală restrânsă.....	128
4.2.4. Statutul juridic al beneficiarului de servicii de sănătate în privința căruia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară.	129
4.2.5. Statutul juridic al beneficiarului de servicii de sănătate cu capacitate juridică medicală antenatală.	130
4.3. Prestatorul de servicii de sănătate	133
4.3.1. Generalități	133
4.3.2. Prestatorii publici de servicii de sănătate	135
4.3.3. Prestatorii privați de servicii de sănătate	140
4.3.4. Practica privată (independentă) a medicinei de familie	141
4.3.5. Centrele de sănătate publică	144
4.3.6. Farmaciile	145

4.4. Statutul juridic al medicului în cadrul dreptului medical	146
4.4.1. Generalități	146
4.4.2. Condițiile exercitării profesiei de medic	147
4.4.3. Studiile superioare medicale.....	148
4.4.4. Condiția depunerii jurământului profesional de către medic.....	149
4.4.5. Repere juridice ale conținutului activității de medic	153
4.4.6. Drepturile și obligațiile profesionale ale medicului	154
4.4.7. Incompatibilități și restricții.....	156
4.4.8. Natura relațiilor stabilite în cadrul exercitării profesiei de medic.....	157
4.5. Subiecții conecși ai dreptului medical.....	158
4.5.1. Caracterile subiecților conecși ai dreptului medical	158
4.5.2. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	158
4.5.3. Compania Națională de Asigurări în Medicină.	163
4.5.4. Agenția Națională pentru Sănătate Publică	167
4.5.5. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	169
4.5.6. Agenția de Transplant	172
4.5.7. Comitetul Național de Expertiză Etică a Studiului Clinic.....	175

Capitolul V. RAPORTURILE JURIDICE MEDICALE

5.1. Noțiunea, premisele apariției, trăsăturile caracteristice și categoriile raporturilor juridice medicale	177
5.1.1. Noțiunea și premisele raportului juridic medical	177
5.1.2. Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic medical	185
5.1.3. Categoriile raporturilor juridice medicale	191
5.2. Elementele (structura) raportului juridic medical	195
5.2.1. Subiecții raportului juridic medical	196
5.2.2. Obiectul raportului juridic medical.....	199
5.2.3. Conținutul raportului juridic medical	201
5.3. Modificarea, suspendarea și stingerea raportului juridic medical.....	206
5.3.1. Modificarea raportului juridic medical	206
5.3.2. Suspendarea raportului juridic medical	206
5.3.3. Stingerea raportului juridic medical	207

Capitolul VI. DREPTURILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE BENEFICIARULUI DE SERVICII DE SĂNĂTATE

6.1. Conceptul general privind drepturile și responsabilitățile beneficiarului de servicii de sănătate	208
6.1.1. Generalități	208
6.1.2. Principiile realizării drepturilor beneficiarului de servicii de sănătate ..	209
6.2. Drepturile beneficiarului de servicii de sănătate.....	220
6.2.1. Dreptul beneficiarului de a avea acces la prestarea serviciilor de sănătate	220
6.2.2. Dreptul beneficiarului de servicii de sănătate la informare	223

6.2.3. Dreptul beneficiarului la viață privată și la confidențialitatea informațiilor ce țin de secretul medical în procesul prestării serviciilor de sănătate..	228
6.3. Responsabilitățile beneficiarului de servicii de sănătate	231
6.3.1. Coraportul dintre drepturile și responsabilitățile beneficiarului de servicii de sănătate	231
6.3.2. Categoriile responsabilităților beneficiarului de servicii de sănătate	232
6.3.3. Responsabilități față de propria stare de sănătate	233
6.3.4. Responsabilități față de protecția sănătății publice	234
6.3.5. Responsabilități față de prestatorul de servicii de sănătate	236

Capitolul VII. ASIGURĂRILE OBLIGATORII DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ

7.1. Noțiunea și regimul juridic al asigurărilor obligatorii de asistență medicală	240
7.1.1. Generalități privind asigurările și importanța acestora în societatea modernă	240
7.1.2. Noțiunea și rolul asigurărilor obligatorii de asistență medicală	242
7.1.3. Locul instituției asigurărilor obligatorii de asistență medicală în sistemul dreptului medical	245
7.2. Principiile și funcțiile asigurărilor obligatorii de asistență medicală	247
7.2.1. Noțiunea principiilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală	247
7.2.2. Principiul unicității	248
7.2.3. Principiul egalității	248
7.2.4. Principiul solidarității	249
7.2.5. Principiul obligativității	250
7.2.6. Principiul contributivității	251
7.2.7. Principiul repartiției	251
7.2.8. Principiul autonomiei	251
7.2.9. Funcțiile asigurărilor obligatorii de asistență medicală	252
7.3. Statutul juridic al subiecților asigurărilor obligatorii de asistență medicală	254
7.3.1. Importanța, noțiunea și clasificarea subiecților asigurărilor obligatorii de asistență medicală	254
7.3.2. Asiguratul în calitate de subiect al asigurărilor obligatorii de asistență medicală	256
7.3.3. Persoana asigurată în calitate de subiect al asigurărilor obligatorii de asistență medicală	261
7.3.4. Asigurătorul în calitate de subiect al asigurărilor obligatorii de asistență medicală	271
7.3.5. Prestatorul de servicii medicale în calitate de subiect al asigurărilor obligatorii de asistență medicală	275
7.4. Elementele sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală	282
7.4.1. Noțiunea și elementele sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală	282
7.4.2. Beneficiarii asigurărilor obligatorii de asistență medicală	284
7.4.3. Riscul asigurat și obiectul asigurărilor obligatorii de asistență	285

7.4.4. Cazul asigurat	287
7.4.5. Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală.....	294

Capitolul VIII. CONTRACTUL DE PRESTARE A SERVICIILOR DE SĂNĂTATE

8.1. Noțiunea, caracterele juridice și condițiile de validitate a contractului de prestare a serviciilor de sănătate	300
8.1.1. Noțiunea, rolul și importanța contractului de prestare a serviciilor de sănătate	300
8.1.2. Trăsăturile caracteristice ale contractului de prestare a serviciilor de sănătate	303
8.1.3. Condițiile de validitate a contractului de prestare a serviciilor de sănătate	311
8.2. Regimul juridic al serviciilor de sănătate	324
8.2.1. Noțiunea și categoriile serviciilor de sănătate	324
8.2.2. Reglementări internaționale și străine în domeniul serviciilor de sănătate	328
8.2.3. Cadrul normativ național în materie de drept civil al reglementării prestărilor de servicii și deficiențele acestuia	330
8.2.4. Servicii de sănătate limitate sau interzise	332
8.3. Efectele contractului de prestare a serviciilor de sănătate	335
8.3.1. Obligațiile și drepturile prestatorului în contractul de prestare a serviciilor de sănătate	335
8.3.2. Obligațiile și drepturile beneficiarului în contractul de prestare a serviciilor de sănătate	339
8.4. Executarea și încetarea contractului de prestare a serviciilor de sănătate ..	342
8.4.1. Executarea contractului de prestare a serviciilor de sănătate	342
8.4.2. Încetarea contractului de prestare a serviciilor de sănătate	344
BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ	350